

2.3.3 ฝ่ายตหน้าขนาดเล็ก

งานก่อสร้างฝ่ายซึ่งเป็นอาคารที่สร้างปิดขวางทางน้ำไหลเพื่อตหน้าที่ไหลมาให้มีระดับสูงขึ้น จนสามารถผันเข้าไปตามคลองหรือคูส่งน้ำ และส่งต่อไปยังพื้นที่เพาะปลูกบริเวณสองฝั่งลำน้ำส่วนน้ำที่เหลือจะไหลข้ามสันฝายไปเอง

ฝายทุกแห่งที่สร้างขึ้น จะต้องกำหนดให้มีขนาดความสูงมากพอ เพื่อการตหน้าให้ไหลเข้าระบบส่งน้ำได้ และสันฝายก็จะต้องมีขนาดความยาวที่สามารถระบายน้ำจำนวนมากในฤดูน้ำหลาก ให้ไหลล้นข้ามสันฝายไปได้ทั้งหมดอย่างปลอดภัย โดยไม่ทำให้เกิดน้ำท่วมตลิ่งที่บริเวณด้านเหนือฝายมากเกินไป

ฝายที่สร้างโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักมีขนาดความสูงไม่มากนัก มีรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมู ฝายบางแห่งอาจมีลักษณะเป็นฝายชั่วคราว (Check dam) เนื่องจากสร้างด้วยกิ่งไม้ ใบไม้ เสาไม้ ทราช กรวด และหิน ฯลฯ ส่วนฝายที่มีลักษณะถาวรส่วนใหญ่จะสร้างด้วยวัสดุที่มีความคงทนถาวร ได้แก่ หิน ซีเมนต์ และคอนกรีต

โดยทั่วไป เราสามารถสร้างฝายปิดกั้นลำน้ำธรรมชาติได้ทุกแห่งตามที่ต้องการลำน้ำที่มีน้ำไหลมามากอย่างเพียงพอและค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดฤดูกาลเพาะปลูก ฝายจะช่วยตหน้าในช่วงที่ไหลมาน้อยและมีระดับต่ำกว่าตลิ่งให้สูงขึ้นจนสามารถผันน้ำส่งเข้าคลองส่งน้ำ เป็นประโยชน์ต่อการเพาะปลูกได้อย่างเต็มที่ ส่วนลำน้ำสายใด ถ้าหากมีน้ำไหลมาด้วยปริมาณที่ไม่แน่นอน กล่าวคือ มีน้ำไหลจำนวนมากบ้าง น้อยบ้าง หรือมีน้ำไหลเฉพาะเวลาที่ฝนตก เมื่อสภาพภูมิประเทศไม่เหมาะต่อการสร้างเขื่อนดินไว้เก็บน้ำ อาจพิจารณาสร้างฝายปิดกั้นน้ำเฉพาะในลำน้ำขึ้นแทน เพราะถึงแม้ว่าจะเกิดประโยชน์ต่อการเพาะปลูกได้เพียงช่วงเวลาที่น้ำไหลมาก็ตาม แต่น้ำซึ่งเก็บไว้ในลำน้ำด้านหน้าฝายจะใช้สำหรับอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง พอที่จะบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเกี่ยวกับน้ำกินน้ำใช้ได้

รูปที่ 2.7 แสดงฝายทดน้ำขนาดเล็ก (ฝายมาตรฐาน มข.2527)

รูปที่ 2.8 แสดงฝายทดน้ำขนาดเล็ก (ฝายมาตรฐาน มข.2527)